

til Ministeren. Man opfordrer ham kun til i de Tilfælde at høre denne Foranstaltning, hvor Sogneraadene ikke ere gaaede ind paa den. Utsaa, disse Rettelser forekomme mig at være ufor-
 yndne. Jeg skal ikke opholde mig nærmere derved. Hovedpunktet i den Forhandling, der er ført i Dag, er jo det, hvor vidt man finder det rigtigt at udtale en Opfattelse, en Dom fra Folkethingets Side uden at bygge den paa en Afgjørelse af det retslige Forhold. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Nimestead) har gjort den Betragtning gjældende, at Folkethinget enten maatte anse det for at være lovligt, hvad der er foregaaet — og da var der ikke Anledning til at misbillige det — eller for at være ulovligt, og da var det ikke Folkethingets Sag at dømme derom. Det forekommer mig, at Thinget vilde ved en saadan Betragtning fuldstændig skrifte sig Ret til at underkaste Administrationen nogenformelst Kritik; thi naar man kun var henvist til at billige, hvad der var lovligt, og at lade Domsstolene afgjøre, hvad der var ulovligt, ved jeg overhovedet ikke, paa hvilket Omraade vi skulle have Plads for vor Kritik. Det forekommer mig at være en Opfattelse, der er saa gammel som al Konstitutionalisme, at der foruden det juridiske Ansvar tillige er et politisk Ansvar, som afgjøres af de lovgivende Forsamlinger ved deres Domme om Administrationens Færd. Jeg har ikke tilladt mig at opfordre Thinget til at afgive nogen Dom om Sagens retslige Side, ikke fordi jeg selv personlig er i Tvivl om denne. Det forekommer mig, at Enhver ogsaa i den Henseende er kaldet til at danne sig sin personlige Mening om, hvad man anser for at være det Rette, men det kunde ikke falde mig ind at opfordre Thinget til at optræde som Dommer i dette rent retslige Forhold. Om Thinget skulde ønske at gaa et Skridt videre, efter Forslag af det ærede Medlem for Veile Amts 1ste Valgkreds (Berg), skal jeg ganske henstille; vi ville jo faae at se hans Forslag til 2den Behandling, men for mit Vedkommende har jeg ikke kunnet ønske at gaa videre, end til at opfordre Thinget til at udtale sin — om jeg saa maa sige — politiske eller konstitutionelle Opfattelse af det paa gjældende Skridt fra Administrationens Side. At Forslaget fremkommer nu, har sin meget naturlige Grund deri, at det vil være meget rimeligt og sandsynligt, at dersom den ærede Minister ikke vil rette sig efter den til ham stillede Opfordring om, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Nimestead) udtrykte sig, at tage igjen, hvad han administrativt ikke har givet, men har søgt at give — thi i de fleste Tilfælde er denne Foranstaltning ikke gennemført — er det meget muligt, at Thinget vil se sig i den efter min Mening vistnok ikke glødelige Nødvendighed at tage den Bevilling igjen, som staar paa indeværende Mars Finantslov. Thi det er jo utvivlsomt, at jernsides ville disse to

Bevillinger føre til saa absurde Resultater, at enten den ene eller den anden maa vige. Den ærede Minister maa derfor vistnok ogsaa gjøre sig fortrolig med den Tanke, at, naar han fastholder sin Foranstaltning, paadrager han sig yderligere Ansvar ogsaa med Hensyn til Veiledningen af Rigsdagen i dens Beslutning om den tilsvarende Lønningsforbedring. — Jeg skal indskrænke mig her til, men dog rette en lille Bemærkning til det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle), der i Dag forbausede mig. Han er optraadt med en overordentlig Courage, forekommer det mig, som ikke ganske stemmer med hans tidligere Udtalelse i samme Sag, og jeg vil navnlig fremhæve eet Punkt, nemlig at det ærede Medlem sagde, at han strax paa det rette Tidspunkt havde givet de vedkommende Kommuner det Raad, at de skulde negte at rette sig efter Ministerens Paalæg. Det ærede Medlem udgav i sin Tid — jeg veed ikke, om han udgiver den endnu — en Kommunal-Tidende, til hvilken der blev rettet en Forespørgsel, hvorledes man mente, at Kommunerne skulde forholde sig lige overfor dette Paalæg, og hvis det ærede Medlem er ansvarligt for Redaktionen deraf, da indeholdt den dengang et Raad, der gik i den stik modsatte Retning af, hvad det ærede Medlem nu har udtalt. Jeg skal selvfølgelig tilraade at stemme imod de Endringsforslag, som ere stillede af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther). Jeg tror ikke, at jeg behøver at give nogen særdeles vidtløftig Bevisførelse for, at det efter min Opfattelse ikke vilde være tilraadeligt at stemme for dem.

Zahle: Det Spørgsmaal, som det ærede Medlem omtaler, er Noget, som ligger et Par Aar tilbage i Liden (Bojzen: Et Aar). Det, jeg taler om, er flet i disse Dage overfor et Amtsraad, hvis Amtskoleraad har villet udstede en Opfordring til vedkommende Kommuner i Genhold til Ministerens Paalæg eller Opfordring, og der har jeg gennem det Blad, jeg just ikke bærer Ansvar for, men udgiver, sørget for, at Kommunerne fik den Underretning, som stemmer med, hvad jeg her har sagt. Naar det ærede Medlem taler om Courage, da har jeg talt om Courage paa det Sted, hvor man kan vise Courage, og det er nemlig, hvor Kommunerne staa overfor dette Spørgsmaal. Men det ærede Medlem skulde ikke tale om Courage, naar han kommer med sit Forslag, thi han har ikke noget Grundlag for at sikre sig, at det, han foreslaar, vi skulle vedtage, fører til nogen praktisk Følge. Det Skridt, jeg tilraadede, nemlig at Kommunerne modsatte sig Ministerens Foranstaltning, er et saadant, hvorved der kan vises Courage med Nytte.

Formanden (Rabbe): Det ærede Medlem har nu havt Leilighed til at svare paa, hvad